

Miljööverdomstolen beslutade 2002-03-21 att ej meddela
prövningstillstånd i mål nr M 701-2002.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM

Avd 9, Miljödomstolen,
rotel 7 2001-12-20 Mål nr M 398-00

Stockholm

KLAGANDE

[En granne, namn och adress]

MOTPART

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Sollentuna kommun 191 86
SOLLENTUNA

2. [En kattägare (1), namn och adress]

1. [Två kattägare (2), namn och adress]

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 4 december 2000,
dnr. 18631-1999-59761 och 18631-2000-20471, se domsbilaga 1

SAKEN

Tillsyn enligt miljöbalken

DOMSLUT

Miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M

[Grannen] har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att [kattägare 1] och [kattägare 2] skall förbjudas att släppa ut sina katter. Till stöd för sin talan har [grannen] anfört huvudsakligen följande.

Hans hustru är kraftigt allergisk mot katter och han är därför orolig för hennes hälsa. Den av katterna förorenade jorden ger hans hustru både hudutslag och astma. Han är även orolig för sina två barnbarn som eventuellt har allergianlag och som utsätts för samma sanitära olägenheter från katterna. Under de senaste åren har tre nya fall av kattallergi konstaterats i närområdet. Två av hans närmaste grannar utsätts också för de sanitära olägenheterna. Det är omöjligt att ha öppen jord för odling. Det finns inget som kan hindra främmande katter från att passera över hans tomt och det måste därför accepteras. Det är de tre grannkatterna som är upphovet till de stora sanitära problemen. Katternas intränade beteende att använda hans tomt som toalett och deras revirmarkerande kan inte accepteras med hänsyn till hälsa, livsmiljö och miljöbalken. Till överklagandet har [grannen] bifogat tio bilagor, bl.a. ett läkarintyg.

YTTRANDEN M.M

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Sollentuna kommun

För att komma till rätta med denna typ av problem inom planlagda bostadsområden anser nämnden att generella bestämmelser i lag och förordning måste införas för hållande av katt. Nämnden ser problem om en tolkning av försiktighetsprincipen enligt miljöbalken skulle vinna gehör i miljödomstolen och innebära att boende ska behöva freda sitt hem mot katter och skydda sin tomt mot katter som förorenar och skadar trädgårdsland, utemöbler, sandlådor m.m. Liknande ärenden som berör många i ett bostadsområde exempelvis ved- och löveldning, buller, avledning av dagvatten m.m. kan komma att skapa miljö- och hälsoproblem om inte verksamhetsutövaren har det strikta ansvaret för vad han orsakar.

Det måste ankomma på ägaren till en katt att ansvara för att katten inte orsakar olägenheter. För att kunna fastställa vem som äger en katt måste märkning och registrering av katter ske.

Kattägare 2

[Kattägare 2] bestrider bifall till överklagandet och har i yttrande anfört huvudsakligen följande. En märkt, registrerad, regelbundet avmaskad och årligen vaccinerad katt som får röra sig fritt några timmar per dygn är något helt normalt och tillåtet. En allergenfri tillvaro torde kräva att vi asfalterar våra trädgårdar, sågar ner våra björkar och utrotar vår natur.

[Kattägare 1]

[Kattägare 1] bestrider bifall till överklagandet och har i yttrande anfört huvudsakligen följande. Den som bosätter sig i ett villaområde får acceptera att djur och natur kommer närmare den egna bostaden. I en demokrati är det givetvis fullt möjligt att fatta beslut om att katter inte skall få lämnas utan tillsyn.

[Grannens] åsikt i denna fråga torde dock inte delas av en majoritet av befolkningen. Om så skulle vara fallet kommer hon självklart rätta sig efter myndigheternas beslut men då skall beslutet gälla samtliga kattägare.

[Grannen] har inte på något styrkt sitt påstående att hennes katt använder [grannens] tomt som daglig toalett. Till yttrandet har [kattägare 1] bifogat yttrande från grannar och tidigare skrivelse till Sollentuna kommun.

[Grannen] har inkommit med genmäle och därvid vidhållit vad han tidigare anfört.

DOMSKÄL

Vad [grannen] anfört i miljödomstolen föranleder ingen annan bedömning än den länsstyrelsen gjort, varför överklagandet skall avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (TSH-MD 2)

Överklagande ställt till Miljööverdomstolen, Svea hovrätt, skall ha inkommit till miljödomstolen senast den 10 januari 2002. Prövningstillstånd krävs.

I detta avgörande har deltagit rådmannen Carl-Axel Tidblom, ordförande, och miljørådet Jan-Olof Arvidsson.
Föredragande har varit [en beredningsjurist]. Domen är enhällig.

Domsbilaga 1
LÄNSSTYRELSEN I BESLUT
STOCKHOLMS LÄN
Juridiska enheten 2000-12-04 18631-1999-59761
[En handläggare] 18631-2000-20471

Enligt sändlista

Överklagade beslut över anmälningar om bristande katthållning omkring [en gatuadress],
Sollentuna kommun

ÖVERKLAGADE BESLUT

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Sollentuna kommun (MHN) fattade den 11 november 1999, § 155, beslut över en anmälan om olägenheter orsakade av [kattägare 1:s] katt på [grannens] fastighet med [gatuadressen] i kommunen.

MHN sammanfattade ärendet med att i ärendet förelåg miljö- och hälsoskyddskontorets (MHK) tjänsteskrivelse 990929 mhl. 047. Av skrivelsen framgår bl. a. att [grannens] fru är allergisk mot katter. [Grannen] hade sedan i maj 1999 genom telefonsamtal och skrivelser framfört klagomål på att katter från tre grannfastigheter vistas inom [grannens] fastighet och därigenom orsakar olägenheter.

Olägenheterna som uppstår är efterlämnande av kattallergen i [grannens] hus då katterna tar sig in i detta, kattallergen på sittdynorna i trädgården, kattspår på trädgårdsbord vid fuktig väderlek och kattavföring i trädgårdsland och rabatter.

Tjänsteskrivelsen hade gått ut för kommunikering enligt förvaltningslagen och svar hade inkommit. - Med hänvisning till det inkomna remissvaret beslutade MHN att MHN och MHK vidtagit erforderliga åtgärder i ärendet.

MHN fattade den 23 mars 2000, § 65, beslut om att MHN och MHK ansågs ha vidtagit erforderliga åtgärder i ett ärende med anmälan från [grannen] om olägenheter orsakade av katt från [kattägare 2]. I ärendet förelåg MHK:s tjänsteskrivelse 000127 mhl. 004 och yttrande däröver från [grannen].

ÖVERKLAGANDENA

[Grannen] har överklagat MHN:s beslut från den 11 november 1999 och 23 mars 2000. Som skäl har [grannen] i huvudsak anfört följande.

Minst tre års kontakter med MHK om sanitära olägenheter från katter "har endast resulterat i förmaningar att inte göra något som kan skada katterna." [Grannen] hade själv uppfattningen att kattägarna enligt lagen skulle vidta åtgärder för att förhindra att katterna förorsakade sanitär olägenhet för grannarna.

Den 1 maj 1999 gjordes på [grannens] tomt fem kattbesök. Upprepade frågor har ställts om inte miljöbalkens (MB) vitesbestämmelser kunde användas. Som svar har hänvisningar till EU:s bestämmelser skett innan MHK föreslog att MB skulle tillämpas. MHN ansåg dock att brev från MHK till kattägare att visa hänsyn varit tillräckliga, brev som dock kattägarna helt nonchalerat. [Grannen] yrkar att beslut om vitesföreläggande enligt MB fattas. Han föreslår även att Länsstyrelsen ger MHK "befogenhet att i kommande fall på eget ansvar i samråd med kommunens

jurister, snabbt fatta beslut enligt miljöbalken utan inblandning av politiker".

Den 5 december 1999 har [grannen] kompletterat med foton och uppgifter om att [kattägare 1:s] katt springer utan tillsyn och observeras nästan varje dag utanför kattägarens tomt.

ÄRENDENAS HANDLÄGGNING

Yttranden har avgivits av [kattägare 1] och av [grannen].

[Kattägare 1] har anfört att hennes familjs katt vistas inomhus största delen av dygnet, att [grannens] "bildbevis" visar [kattägare 1:s] katt vid familjens brevlåda, på allmän väg och vid [en närboendes] kattlucka, dvs. i inget av fallen på [grannens] tomt. Kommunen har vidare genom sina beslut klargjort vilka kattregler som gäller vilket accepteras av [kattägare 1] men tydligen inte av [grannen] som vill ställa upp sina egna regler. [Kattägare 1] uppfattar ärendet som ett personligt påhopp eftersom bara hon men inte andra familjer i närområdet med frigående katter blir anmälda till kommunen.

[Kattägare 1] hänvisar även till ett brev av den 15 oktober 1999 från [kattägare 2] till [en miljöinspektör] på kommunen om hennes katter och årligen återkommande meningsmotsättningar mellan hennes familj och [grannen] beträffande katter och annat.

[Kattägare 2] blev grannar till [grannen] för tio år sedan och sedan dess har han utsatt [kattägare 2] för en mycket överdriven och aggressiv klagoverksamhet som framkallat oro och olust i högsta grad hos hela familjen.

[Grannen] har anfört att hans begäran om kattregler i kommunen avslagits men utan hänvisning till lag och paragraf. Om generella regler inte kan införas i kommunen bör motsvarande regler tillsammans med vitesföreläggande meddelas anmälda kattägare. Vidare anför [grannen] att i överensstämmelse med MB:s anda kan MHN besluta om att antingen vitesförelägga och snabbt döma ut viten för att på lång sikt lösa problemet, eller att införa kattregler "som i kombination med några snabba vitesålägganden visar försumliga kattägare att reglerna är allvarligt menade."

[Grannen] har vidare ställt fyra frågor om (1) var man anmäler kommunen för lagtrots, (2) hur man kräver kommunen på ersättning för flera års lidande på grund av kommunens ointresse att åtgärda problemen, (3) hur MHN kan tvingas fullgöra sin lagstadgade skyldighet att anmäla det icke bagatellartade kattärendet till miljödomstol, (4) var lagtexten finns som förbjuder Sollentuna att införa kattregler.

SKÄL TILL LÄNSSTYRELSENS STÄLLNINGSTAGANDE

Problemet för [grannen] är att grannarnas katter - tre katter från tre familjer i området - kommer in på tomten, rör sig på trädgårdsmöbler och in i huset om dörr eller fönster står öppet. [Grannens] fru uppges vara allergisk mot katter och katterna lämnar allergen där de har vistats. I fyra år har [grannen] försökt att genom MHK få till stånd åtgärder mot kattägarna så att katterna inte tar sig in på [grannens] fastighet.

Att [grannens] fru skulle vara allergisk mot katter föreligger det inget bevis om i ärendet i form av läkarintyg eller dylikt men det har heller inte bestritts att så skulle vara fallet.

Enligt 1 § lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter skall sådana djur hållas under sådan tillsyn som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Resten av lagen handlar endast om hundar utom 7 § som reglerar vad som får göras med övergivna eller förvildade katter. Om sådana katter är det inte

fråga i förevarande fall.

I frågan om föreskrifter för katthållning konstaterar Länsstyrelsen att det i kommunens föreskrifter (01FS 1996:104) om allmänna lokala ordningsföreskrifter för Sollentuna kommun finns bestämmelser om bl. a. koppeltvång för hundar på allmän plats och förbud mot att ha hund på vissa platser (några badplatser m. m.). Något formellt hinder mot liknande bestämmelser beträffande katter torde inte finnas. Länsstyrelsen kan dock inte tvinga kommunen att anta sådana lokala föreskrifter.

Enligt 9 kap. 13 § MB får kommunala föreskrifter som meddelas till skydd mot olägenheter för människors hälsa inte medföra onödigt tvång för allmänheten eller annan obefogad inskränkning i den enskildes frihet. 36 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anger att husdjur och andra djur som hålls i fångenskap skall förvaras och skötas så att olägenheter för människors hälsa inte uppstår. Enligt 39 § samma förordning kan kommunen föreskriva förbud mot att hålla vissa djur inom detaljplanlagt område, dock inte beträffande sällskapsdjur, dvs. bl. a. katter.

Enligt 26 kap. 9 § MB får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden m. m. som behövs i ett enskilt fall för att balken och föreskrifter meddelade med stöd av balken skall efterlevas. I 9 kap. 3 § MB anges att med olägenhet för människors hälsa avses en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Fråga är då om katter som passerar [grannens] fastighet utgör en olägenhet för människors hälsa. Om störningen skall anses vara ringa eller inte är beroende av hur människor i allmänhet uppfattar en sådan störning. Det kan därvid finnas betydande skillnader mellan olika människor och en del människor lider av överkänslighetsreaktioner. Störningar som ger upphov till sådana reaktioner hos många människor kan betraktas som olägenhet för människors hälsa. Ett hänsynstagande till människor som är något känsligare än "normalt" skall således göras vid bedömningen av olägenheten.

I ett villaområde sådant som det nu aktuella är det inte ovanligt att folk har katter och katterna får vistas ute. Tåligheten när det gäller katter enligt rättspraxis är att en familj kan ha upp till några stycken katter. Att dessa har möjlighet att röra sig fritt utomhus är också accepterat. Att katterna därvid vistas såväl på ägarens som på andra fastigheter är också accepterat, vilket bl. a. kommit till uttryck genom att bestämmelsen i dåvarande 23 § lagen (1938:274) om rätt till jakt upphävdes 1987

Den bestämmelsen medgav att "katt, som anträffas utanför gård eller trädgård där den hör hemma, må av jakträttsinnehavaren eller hans folk saklöst dödas." Istället infördes nuvarande lydelsen av 7 § lagen om tillsyn över hundar och katter.

Allergier mot olika djur är inte ovanliga och katter som passerar [grannens] tomt kan vara till olägenhet för [grannen]. Att en katt passerar över en villatomt skulle dock inte av ett större antal personer normalt uppfattas som mer än möjligen en ringa störning. Att katter emellanåt passerar över en tomt, [grannens] eller annans, utgör därmed inte en störning av sådan betydenhet att den i MB:s mening är en olägenhet för människors hälsa.

Det är därmed inte motiverat att ålägga ett flertal kattägare i grannskapet restriktioner ifråga om deras katthållning. Även om så skedde skulle [grannens] ändå få räkna med att andra katter som kommer längre bortifrån skulle passera tomten.

Ifråga om katter som tränger in i [grannens] hus torde det vara familjens sak att freda sig genom att hålla dörrar och fönster stängda om katterna enkelt kan komma in genom dem. Även i övrigt får

[grannen] själv överväga vilket skydd som kan finnas för att freda tomten mot passerande katter. En kattreppellent som förekommer är citronsyra som läggs i sandlådor för att avhålla katter från att förorena i barnens leksand.

Sammanfattningsvis skall överklagandena avslås.

Av [grannen] till länsstyrelsen ställda frågor har diskuterats per telefon och delvis besvarats då. Därvid har [grannen] även uppgivit att han riktat ekonomiska ersättningskrav mot kommunen. Någon skyldighet att anmäla kattärendena till Miljödomstol föreligger inte för kommunen. Frågan om kommunens interna arbete, bl. a. frågan om vilken delegation till tjänstemännen att fatta beslut som bör ges, ankommer inte på Länsstyrelsen att avgöra. I övrigt får frågorna anses vara besvarade i motiveringen ovan.

BESLUT

Länsstyrelsen avslår överklagandena.

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen vid Stockholms tingsrätt, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har utöver undertecknade länsassessorer deltagit [en miljöhandläggare]

[Länsassessorn]

[Handläggaren]

Sändlista

[Grannen, namn och adress], delgivningskvitto
Miljö- och hälsoskyddskontoret i Sollentuna kommun, 191 86
Sollentuna
[Kattägare 1, namn och adress]
[Kattägare 2, namn och adress]
Pärmen
Fj (LD, BGC)
Ms (UK)